

«Δυστυχώς επτωχεύσαμεν»: Μπορεί η ιστορία να διδάξει;

Από τους μαθητές της Α
τάξης
στο μάθημα project 3
του 1^ο Επαγγελματικού
Λυκείου Λαυρίου
Σχολικό έτος 2011 – 2012

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι πολύ πριν την Οικονομική Νομισματική Ένωση (γνωστή ως ΟΝΕ), είχε δημιουργηθεί μια άλλη νομισματική ένωση, στην οποία συμμετείχε και η Ελλάδα

Η Λατινική Νομισματική Ένωση

Η Λατινική Νομισματική Ένωση (ΛΝΕ) ιδρύθηκε τον 19ο αιώνα, σε μια προσπάθεια για ενοποίηση πολλών ευρωπαϊκών νομισμάτων σε ένα ενιαίο νόμισμα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε όλα τα κράτη μέλη σε μια εποχή που τα περισσότερα εθνικά νομίσματα εξακολουθούσαν να είναι άμεσα συνδεδεμένα με τον χρυσό και τον άργυρο.

Οι Χώρες Και Τα Νομίσματα Στην Λ.Ν.Ε

Το 1865, η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ιταλία και η Ελβετία ιδρύουν στην Ένωση και συμφωνούν να αλλάξουν τα εθνικά τους νομίσματα σε ένα πρότυπο σύμφωνα με το οποίο κάθε νομισματική μονάδα του κάθε κράτους θα ισούται με 4,5 γραμμάρια αργύρου ή 0,290322 γραμμάρια χρυσού και θα είναι ελεύθερα ανταλλάξιμα.

Οι ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων της κάθε χώρας ήταν 1:1.

Αργότερα προσχωρήσαν στην ένωση η Ισπανία, η Ελλάδα το 1868, και η Ρουμανία, η Αυστρία, η Βουλγαρία, η Βενεζουέλα, η Σερβία, το Μαυροβούνιο, το Σαν Μαρίνο και το Παπικό κράτος το 1889. Το 1904 οι Δανικές Δυτικές Ινδίες επίσης υιοθέτησαν αυτό το πρότυπο, παρόλο που δεν είχαν επίσημα ενσωματωθεί στη ΛΝΕ.

Το Όφελος Της Λ.Ν.Ε

Η ΛΝΕ θεωρείται από πολλούς ιστορικό ανάλογο του πρόσφατου εγχειρήματος της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης. Σχεδιάστηκε για τους ίδιους λόγους που στην αυγή της νέας χιλιετίας υιοθετείται το ευρώ, δηλαδή «τη δημιουργία μιας λιμνης νομισματικής σταθερότητας στη μέση ενός ταραχμένου ωκεανού».

Ήταν στην ουσία ένα μεταλλικό καθεστώς, στο οποίο τα δύο πολύτιμα μέταλλα, χρυσός και άργυρος, χρησιμοποιούνταν για να προσδιορίσουν την αξία όλων των υπολοίπων νομισμάτων.

Το όφελος από τη δημιουργία της ΛΝΕ ήταν ο μετριασμός των διακυμάνσεων στην αγοραία τιμή χρυσού και αργύρου που προκαλούνταν από τις ανακαλύψεις νέων κοιτασμάτων του πολύτιμου μετάλλου.

Ο Ανταγωνισμός Στην Λ.Ν.Ε

Στην Ευρώπη του 19ου αιώνα δύο χώρες ανταγωνίζονταν μεταξύ τους για πολιτική και οικονομική κυριαρχία, η Μεγάλη Βρετανία και η Γαλλία. Η Μεγάλη Βρετανία από το 1717 ακολουθούσε de facto έναν κανόνα χρυσού. Η Γαλλία είχε υιοθετήσει τον διμεταλλισμό και το 1785 όρισε την αναλογία τιμής χρυσού-αργύρου στο 1:15,5, που παρέμεινε σταθερή ως την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Η κυριαρχία του Ναπολέοντα στην Ευρώπη ανέδειξε το γαλλικό φράγκο σε διεθνές νόμισμα στην περιοχή και κατέδειξε την ανάγκη υιοθέτησης του διμεταλλικού συστήματος της Γαλλίας.

Η Διάλυση Της Λ.Ν.Ε

Λόγω των διακυμάνσεων της ισοτιμίας του χρυσού και του αργύρου σε παγκόσμιο επίπεδο, την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και την πολιτική αναταραχή στις αρχές του εικοστού αιώνα, η Λατινική Νομισματική Ένωση εκ των πραγμάτων αδρανοποιήθηκε την δεκαετία του '20, έως ότου διαλύθηκε και επίσημα το 1927.

ΤΟ ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ

ΧΡΗΜΑ

- Χρήμα είναι ένα σύνολο οικονομικών αξιών που χρησιμοποιούμε σε καθημερινή βάση, για την αγορά των αγαθών και υπηρεσιών και την πληρωμή δανείων.

ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

- Σαν μέσο συναλλαγής
- Σαν μονάδα μέτρησης αξιών
- Σαν μέσο αποθήκευσης αξιών

ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Αγαθά ως χρήμα:

Ένα αγαθό με πραγματική αξία χρησιμοποιείται ως μέσο συναλλαγής.

Παραδείγματα: ο χρυσός, το ασήμι, το λάδι, το αλάτι, τα τσιγάρα.

Χρήμα αναγκαστικής κυκλοφορίας ή παραστατικό χρήμα:

Νομίσματα χρησιμοποιούνται σαν χρήμα με κυβερνητική απόφαση (τα χαρτονομίσματα δεν έχουν πραγματική αξία)

Παραδείγματα: τα κέρματα, τα χαρτονομίσματα, οι καταθέσεις όψεως.

Το χρήμα στη σημερινή οικονομία

- Νόμισματα είναι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα (τραπεζο-γραμμάτια) σε κυκλοφορία.
- Καταθέσεις όψεως είναι οι Τραπεζικοί λογαριασμοί τους οποίους οι καταθέτες χρησιμοποιούν άμεσα για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών εκδίδοντας τραπεζικές επιταγές
- Πιστωτικές κάρτες ή πλαστικό χρήμα

MONEY

MONEY

Το τραπεζικό σύστημα.

- Το τραπεζικό σύστημα είναι ο μεσάζων μεταξύ αποταμιευτών και επενδυτών.
- Η καλή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος είναι ζωτική για την ανάπτυξη της οικονομίας καθώς αυτή συντελεί στην απρόσκοπτη μεταβίβαση των αποταμιεύσεων σε επενδυτικά έργα.

Η Κεντρική Τράπεζα.

- Σε κάθε χώρα υπάρχει μια Κεντρική Τράπεζα η οποία έχει το εκδοτικό προνόμιο, δηλαδή είναι εξουσιοδοτημένη από το κράτος να εκδίδει το χρήμα. Η Κεντρική Τράπεζα ασκεί τις εξής λειτουργίες:
 - Επιβλέπει το Τραπεζικό σύστημα.
 - Ρυθμίζει την ποσότητα του χρήματος στην οικονομία.
 - Δεν είναι κερδοσκοπική επιχείρηση και δεν δέχεται καταθέσεις ιδιωτών.

Τρεις κύριοι ρόλοι της Κεντρικής Τράπεζας.

- Ελέγχει τη λειτουργία των τραπεζών έτσι ώστε να ακολουθούν τους νόμους για την σωστή και ασφαλή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.
- Λειτουργεί σαν τραπεζίτης των τραπεζών, δανείζοντας σε περιπτώσεις ανάγκης.
- Ασκεί νομισματική πολιτική ελέγχοντας την προσφορά χρήματος.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι μια από τις μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου, έχοντας την αρμοδιότητα της ρύθμισης της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και του ευρώ, του ενιαίου νομίσματος

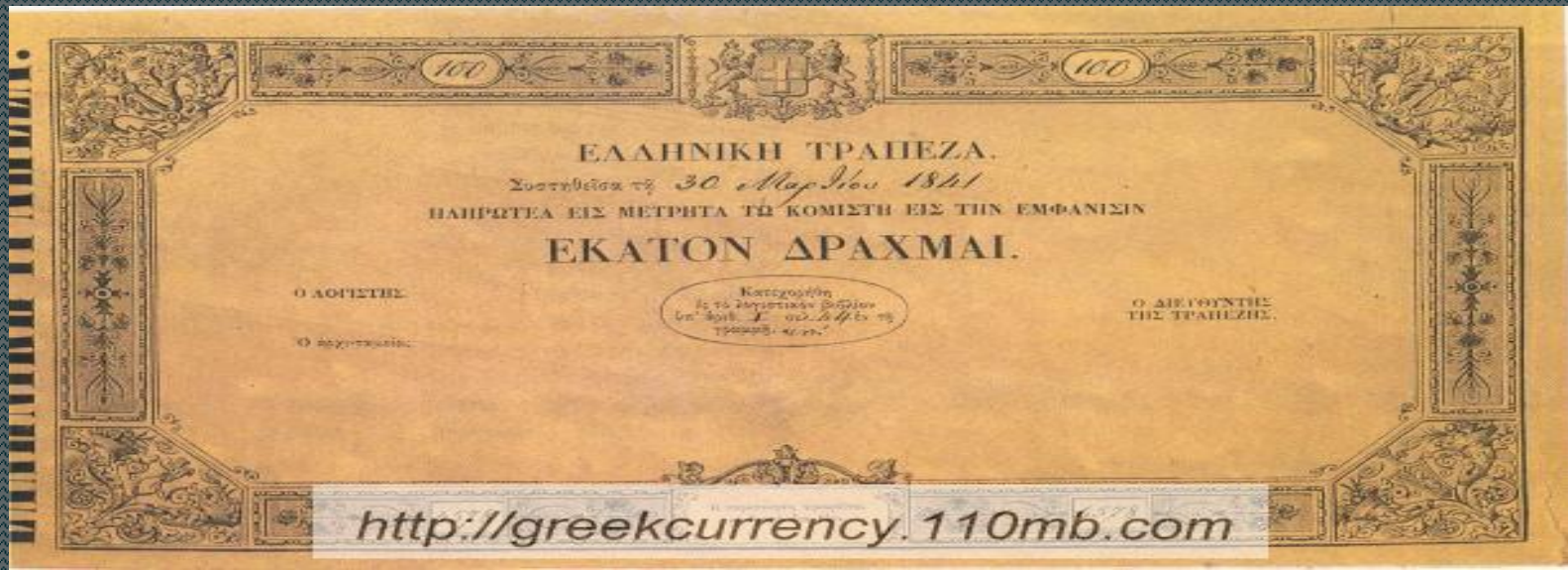
Ίδρυση Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος.

- Το 1841, ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος στην οποία παραχωρήθηκε το προνόμιο της έκδοσης χαρτονομισμάτων και το οποίο και διατήρησε ως το 1927 οπότε και ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος.
- Άρα η εισαγωγή του χαρτονομίσματος στην Ελλάδα έγινε για πρώτη φορά το 1841 με εκδόσεις της Εθνικής Τράπεζας.

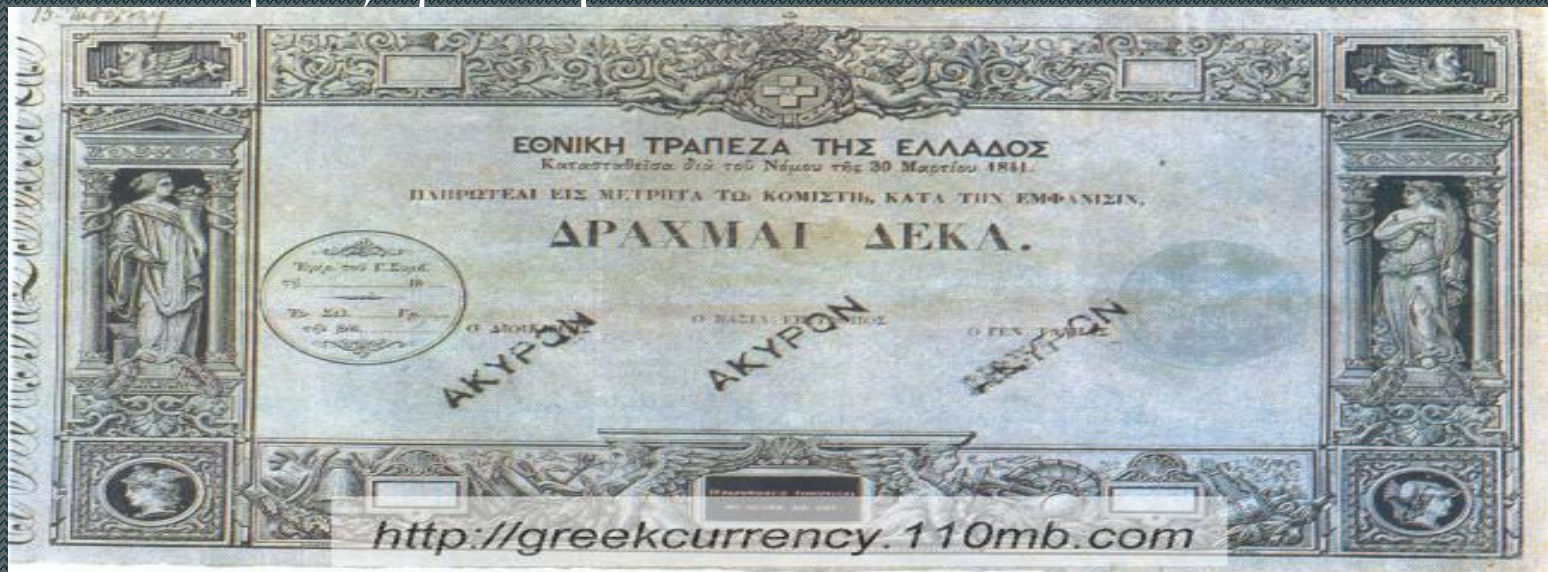
Τα χαρτονομίσματα

- Τα πρώτα χαρτονομίσματα που κόπηκαν ήταν αξίας 25, 50, 100 και 500 δραχμών.
- Είναι χαρακτηριστικό ότι ανέγραφαν στην μια όψη τους ότι *“Η παροποίησης τιμωρείται με δεσμά δια βίου”*. Το πεντακοσάριο που τότε διέθετε τεράστια αγοραστική δύναμη εκτυπώθηκε στο Παρίσι σε μόλις 600 τεμάχια κι από αυτά τέθηκαν σε κυκλοφορία μόλις τα 276!!!

Τα χαρτονομίσματα

- Η δεύτερη σειρά χαρτονομισμάτων που εκδόθηκαν από την Εθνική Τράπεζα.
- Είναι εκτυπωμένη μόνο στη μία όψη και σε χρωματιστό χαρτί.
- Αναγράφεται η σωστή ονομασία της Εθνικής Τράπεζας.
- Η ημερομηνία δημιουργίας τους είναι τυπωμένη κανονικά (30/3/1841).
- Η εκτύπωση τους έγινε στη Γαλλία

Η ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

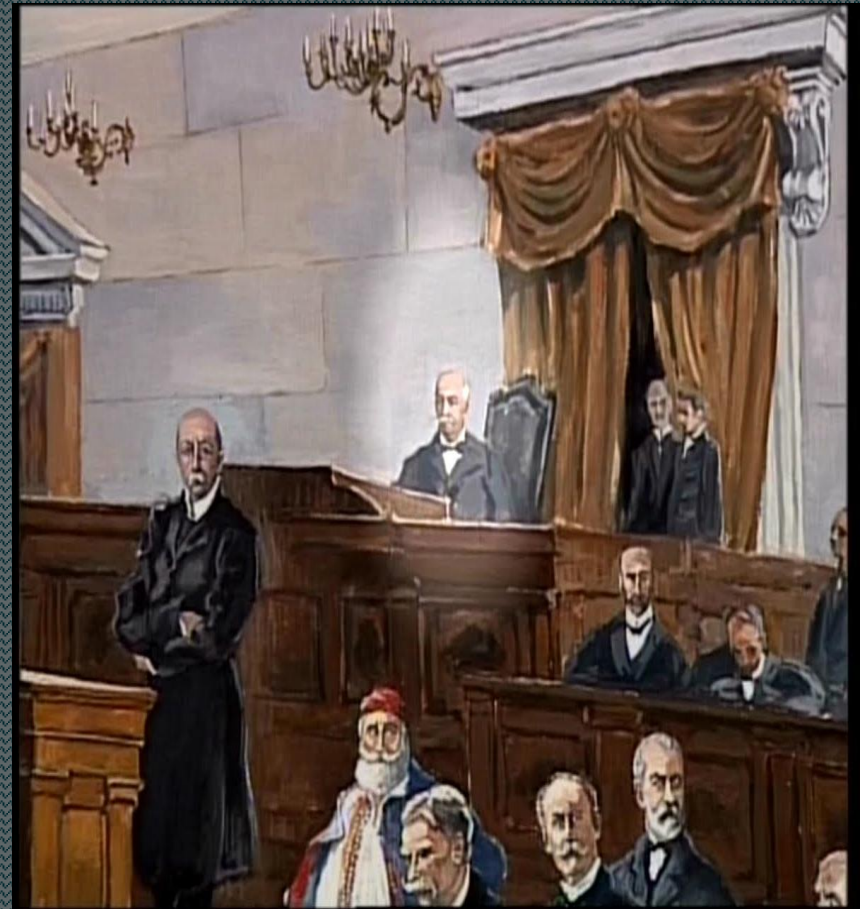
Πόσες φορές έχουμε πτωχεύσει;

- Δεν είναι η πρώτη φορά που η πτώχευση απειλεί την Ελλάδα... Δύο φορές μετά από την Ελληνική Επανάσταση η χώρα βρέθηκε χρεωμένη, κυρίως στην Αγγλία, λόγω των δανείων που είχε ζητήσει για τις ανάγκες του Αγώνα...

Η πτώχευση του 1893

- Τρίτη και διασημότερη υπήρξε η πτώχευση του 1893, όταν ο τότε πρωθυπουργός της χώρας, Χαρίλαος Τρικούπης, αναφώνησε στη Βουλή το γνωστό «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν».

Ομοιότητες με το σήμερα...

- Οι ξένοι προσπαθούν να επιβάλουν στην Ελλάδα αποικιακό καθεστώς.
- Προσπαθούν να επιβάλουν οικονομικό και δημοσιονομικό έλεγχο.
- Τα μισά από τα έσοδα της χώρας διατίθενται για την αποπληρωμή των δανείων.
- Η χώρα μπαίνει σε Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο.
- Η χώρα θυσιάζει στην εθνική κυριαρχία για να ξεπληρώσει τα χρέη της.
- Ο λαός απεργεί και διαμαρτύρεται..

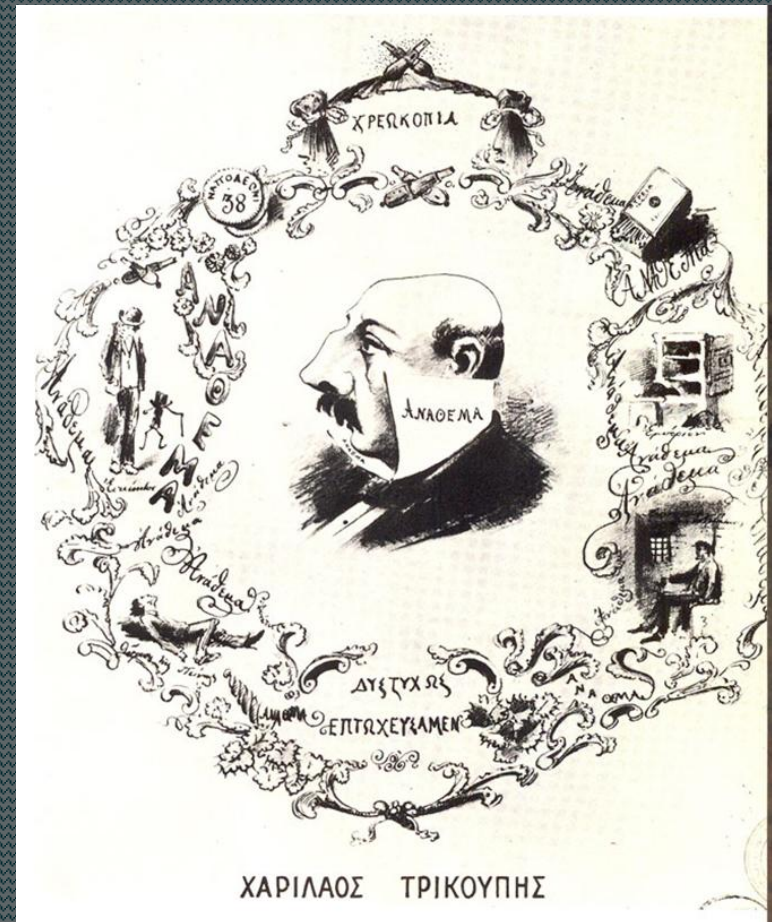
Απόπειρα διάσωσης της χώρας από τον Χαρίλαο Τρικούπη...

- ❑ Ο πρωθυπουργός της χώρας, Χ. Τρικούπης κάνει αξιόλογα έργα.
- ❑ Επιβάλλει όμως βαρύτερη φορολογία για να εισπράξει έσοδα και να αποπληρώσει δάνεια.
- ❑ Φορολογεί κυρίως βασικά είδη κατανάλωσης, όπως τα κάρβουνα, τα τσιγάρα κ.λπ.

Αποτελέσματα

- Η χώρα δανείζεται συνεχώς για να ξεπληρώσει τα δάνειά της.
- Η πολιτική του Τρικούπη δεν οδηγεί πουθενά.
- Ο λαός ζει μέσα στη φτώχεια και την εξαθλίωση και ...
- Τελικά, το 1893 κηρύττεται η πτώχευση της χώρας στη Βουλή.

Ο ρόλος του Λαυρίου...

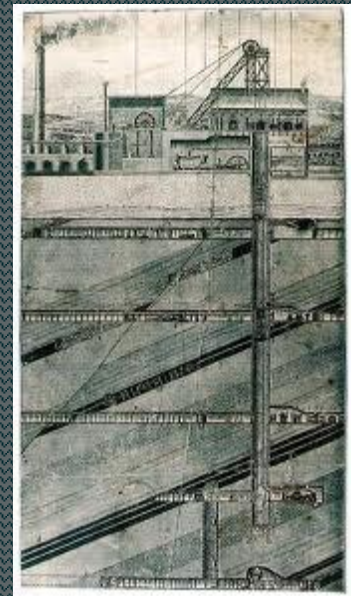
Αξιοποίηση ορυκτού πλούτου

- Η Ελλάδα αμέσως μετά τη συγκρότηση της σε κράτος προσπάθησε να ερευνήσει την πιθανή αξιοποίηση του ορυκτού της πλούτου, και να οργανώσει την εμπύχωση μιας βιομηχανικής ανάπτυξης.
- Στην προσπάθεια της αυτή συνέβαλαν και τα αρχαία μεταλλεία του Λαυρίου.

Ίδρυση Γαλλικής Εταιρείας

Το 1864 ιδρύεται η εταιρία <<Ilarion Roux et Cie >> από τον Ιταλό μεταλλειολόγο Σερπιέρι (Giovanni Battista Serpieri) με συμμετοχή του γαλλικού τραπεζικού οίκου “I. Roux-Fressynet” η οποία αναλαμβάνει την εκμετάλλευση του μεταλλείου του Λαυρίου.

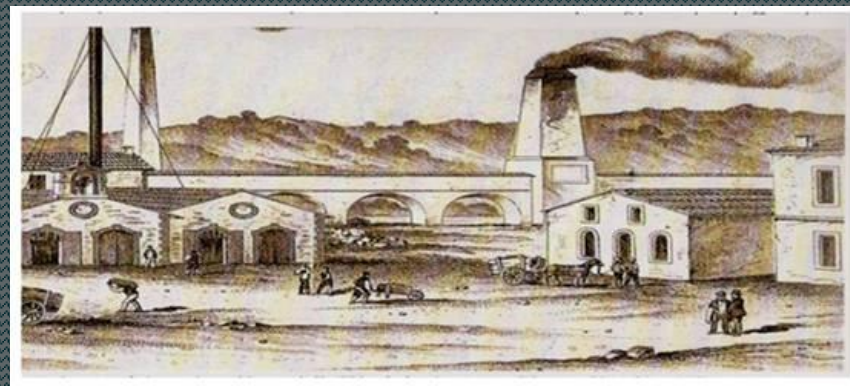
Ανάπτυξη Λαυρίου

- Το Λαύριο γίνεται ένα από τα μεγαλύτερα βιομηχανικά κέντρα της Ελλάδος

Διευκολύνσεις στην γαλλική εταιρεία

- Οι ελληνικές κυβερνήσεις προσπαθώντας να βοηθήσουν την ανάπτυξη της μεταλλευτικής και μεταλλουργικής βιομηχανίας, δια μέσου της γαλλικής εταιρείας, όχι μόνο δεν φέρνουν εμπόδια στη γαλλική εταιρεία, αλλά αντίθετα της παρέχουν διευκολύνσεις προσπαθώντας να περιφρουρήσουν στοιχειωδώς τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου.

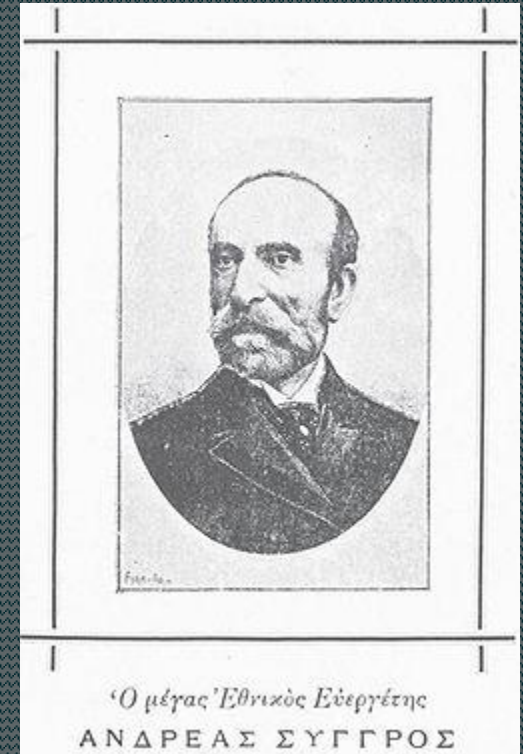

Ίδρυση εταιρείας από τον Ανδρέα Συγγρό

Από τη γαλλική εταιρεία δημιουργήθηκαν δύο νέες εταιρείες.

Η τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως του Ανδρέα Συγγρού που σύστησε τη νέα εταιρία Λαυρίου παραχωρώντας στο Ελληνικό Δημόσιο ποσοστό 44% στα καθαρά κέρδη της εκμετάλλευσης με δικαίωμα εκμετάλλευσης των μεταλλείων από τη νέα εταιρεία για 99 χρόνια.

Ο Σερπιέρι συνέχισε να εκμεταλλεύεται τα μεταλλεία μέσω της γαλλικής εταιρείας.

Χρυσός στα μεταλλεία Λαυρίου ;;

- Λόγω διαφωνίας μεταξύ γαλλικής εταιρείας και ελληνικής κυβέρνησης, της έντονης αντιπαράθεσης του θέματος στη Βουλή και της εμπλοκής μεγάλων επιχειρηματιών αλλά και κυβερνήσεων, σχηματίστηκε η εντύπωση για ύπαρξη χρυσού στα μεταλλουργικά απορρίμματα του Λαυρίου.
- Ο Ανδρέας Συγγρός όμως γνώριζε πως μπορεί να μην έβγαινε ποτέ από τις εκβολάδες χρυσός, μπορούσε όμως να βγει από τη φημολογία.

Το λαυρεωτικό ζήτημα

- Ο Α. Συγγρός μετοχοποιώντας την εταιρία πούλησε τις μετοχές του στους ανίδεους, αλλά φιλόδοξους, επενδυτές.
- Το αδαές κοινό έσπευσε να αποκτήσει μετοχές της εταιρείας. Για την κάθε μετοχή έγινε, υπερτίμηση από 50 ως και 100 δραχμές.
- Ο κόσμος παρασυρμένος από τη φημολογία περί αμύθητων θησαυρών στα μεταλλεία, πούλησε χωράφια, σπίτια και τιμαλφή, και αντάλλαξε την περιουσία του με μετοχές που αποδείχθηκαν φούσκες.

Καφενείο << Η ωραία Ελλάς >>

Το παράδοξο της ιστορίας όμως είναι ότι χρηματιστήριο τότε δεν υπήρχε αλλά υπήρχε το καφενείο <<Η ωραία Ελλάς>> στη γωνία των οδών Ερμού και Αιόλου, το οποίο εκτελούσε χρέη χρηματιστηρίου.

Τα λαυρεωτικά αποτελούν το πρώτο χρηματιστηριακό σκάνδαλο της Ελλάδος.

Συμπέρασμα

Η μελέτη της ιστορίας μας δίνει σημαντικές πληροφορίες

- για να κατανοήσουμε το τι συνέβη στο παρελθόν
- αποτελεί πολύτιμο βοήθημα για να εμβαθύνουμε στην ανάλυση των σημερινών γεγονότων
- ερμηνεύσουμε τις εξελίξεις

- Αλεξίου Περικλής
- Αργύρη Χαρά
- Αρμακόλα Κατερίνα
- Δαρζέντας Αυγουστής
- Δεστούνης Αλέξανδρος
- Ευθυμιάδου Χριστίνα
- Καραμπάσης Κώστας
- Κουνιάδου Μαργαρίτα

Μπέτση Βαλέρια
Νάτσου Κατερίνα
Παγκίδης Ισαάκ
Παναγιωτόπουλος Μπάμπης
Σπυρόπουλος Δημήτριος
Τζίλιου Σαντιλιάνο
Τσίγκλος Παναγιώτης